

## Egy év – egy kép: Tükörcsiszolók

A kínai távcsövek ármádiája alaposan átfurmálta a távcsőbeszerzési lehetőségeket. Manapság sokkal többen vásárolhatnak elfogadható minőségű távcsövet, mint 15–20 évvel ezelőtt, és azt is el kell ismerni, hogy a kínai távcső kínálat nagyon sokat bővült az utóbbi időben, és a minőségre is kevesebb a panasz. Régi idők Meteorjaiban tallóztva bizonyára sokan megdöbbennek azon, hogy negyed századdal ezelőtt távcsőpiac lényegében nem létezett. Gyári távcsövekhez így-úgy azért hozzá lehetett jutni, igaz, hogy senkinek se volt 240 ezer forintja egy 180/1800-as Zeiss Meniscas megvásárlására, de a 63/840-es Zeiss Telemator is mérsékelten fogyott az Ofofórt boltjaiban: 30 ezer forint is nagyon sok pénz volt akkoriban. Az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet katonák és a Szovjetunióba látogató amatőr-társak révén azonban olcsó, mégis jó minőségű távcsövekhez is hozzá lehetett jutni. A 11 cm-es Mizar sokak „barátja” volt, például Bakos Gáspárnak ez volt a kedvenc távcsöve. A 20x60-as Tento-binokulárokat pedig a régi észlelők némelyike még ma sem akarja lecserélni. További lehetőség volt a távcsőtűkőr csiszolása, a saját távcső építése, aminek hazánkban szép hagyománya van, a negyvenes évek elején kezdődött nálunk a távcső-építési mozgalom, a távcső világa megjelelésével. Távcsőpiacról azonban évtizedekig nem lehetett beszélni, arról a bőségről, ami a hazai amatőrök és érdeklődők számára manapság elérhető, csak álmodozhattunk.

A tükörcsiszolás valóságos népmozgalomnak számított évtizedeken keresztül, és éppen akkortájt hagyott alább ez a mozgalom, amikor végre megjelentek a távcsőboltok hazánkban is. A távcsővásárlás öröme azonban nem tévesztendő össze a távcső-építés örömeivel, amint hogy a gyári csomagolás zaja sem a csiszolópor hergésével. Mert hogy távcsövet építeni, tűkört csiszolni jó, amint az kiderül például jelen számunk távcsőves rovatából is, amelyben Kurucz János saját Cassegrain-távcsövének születését meséli el.

Megfizethetetlen távcsövek persze manapság is vannak, elég csak a legprofibb gyártók termékeire gondolni, de vannak olyan amatőrök is, akiknek az olcsóbb típusokra sem futja. Ezért aztán még mindig vannak olyanok, akik maguk készítik el távcsövüket, egy egyszerű, de célszerű Dobson-állványt szinte bárki elkészíthet, ahogy mondani szokás, az amatőr találékonyságnak korlátlan tere van.



No persze, ha valaki kiszámolja, hogy mennyi időt töltött a távcső elkészítésével, mennyibe kerültek az anyagok, alkatrészek, valószínűleg a „vállalkozás” nem annyira kedvező gazdaságilag.

És persze vannak olyanok is, akik a munka, az alkotás örömeért adják fejüket tükörcsiszolásra, távcsőépítésre. És egyáltalán nem számít, hogy mennyi „munkaórába” kerül egy-tűkőr, távcsőtubus, fogaskerék elkészítése – nem kell mindent azzal mérni, hogy mennyibe kerül, mennyibe kerülhetne. Sokszor az idő se számít, vannak tűkrök amelyek évekig készülnek, készülgetnek, és vannak olyanok is, amelyeket évtizedek múltán fejeznek be.

A tarjáni tükörcsiszolás 2009-ben, a Csillagászat Évében indult, Zsamba István és Ferenczi Béla vezetésével. Nem sokkal később a Polarisban is beindult a tükörcsiszoló szakkör, az indulást szintén Zsamba István segítette, de Csatlós Géza is gyakori vendége volt a foglalkozásoknak, amelyeket Molnár Péter irányít.

Mizser Attila